

Nr 169.

Av herr **Lindhagen**, om nordisk avrustning i anslutning till det avrustade Tyskland.

Den stora debatten i militärfrågan har framskjutits till övervägandet av det nya flottprogrammet, vilket är utbrutet ur fjärde huvudtiteln. Vid detta tillfälle får man dock icke av riksdagstekniska skäl skärskåda ämnet i hela dess vidd. Ett yrkande, som anknyter sig till fjärde huvudtitelns samtliga anslagskrav, är därför på sin plats, helst den ytterligare avrustningens vägar nu förlorat sig i de politiska dimmorna.

Man måste väl först fråga sig, mot vem landet rustar. Denna fråga besvaras knappast i de offentliga dokumenten. I betänkandet om flottprogrammet förekomma icke några som helst begrundanden, som gå utöver de tekniska frågorna.

Svenskarna vilja icke veta av något anfallskrig, säger man. Det är just dock anfallskrigets hypnos, som tänder deras hjärtan i brand. De enda tillfällen, som svenskarna under de sista 113 åren verkligen velat använda sina obrukade vapen, ha varit uteslutande för anfallskrig, nämligen åren 1855, 1864, 1905 samt 1915—1916. Det är ju också endast anfallskriget, som är ärofullt i gammal bemärkelse.

Ett försvarskrig mot en stormakt, som vill underkuva oss, tror jag icke står lika högt i svenska hjärtan. Det är ju ett tarvligare krig, och därför bestå vi oss i detta fall lättare med eftertanke. Man förstår, att arronderingskrigens tid är slut i Europa. Särskilt ha små gamla självständiga folk utan obehöriga besittningar ingenting att frukta. För övrigt anar man, att ett arronderingskrig mot oss från en stormakt, det enda som kan teoretiskt ifrågakomma, icke kan av oss mötas av något tillräckligt försvar. Vi undgå oerhörda fördelningar genom att icke göra ett så onyttigt motstånd.

Det säges nu i stället oavlåtligt, att vi måste hålla denna ganska stora krigsmakt för att försvara vår neutralitet. Detta är ett dunkelt tal. Vi begagnade den ju icke alls under världskriget, då tyskar och engelsmän kränkte vår neutralitet i högsta grad på öppna havet. Det var förståndigt av svenskarna att icke av den anledningen inblanda oss i det stora kriget. Egentligen menar man väl i tysthet — om vi över huvud taget mena någonting — att varje ansats till att beträda vårt område eller hota våra handelsfartyg hellre bör föranleda, att vi kasta oss in i hela kriget på endera sidan, istället för att möta överilningen för till-

fället allenast med en fredlig protest, till dess den förr eller senare går över. Detta är väl ett övermåttan lättsinnigt tänkesätt.

Man förmenar också, och detta med större realitetssinne, att vi förbundet oss att gå med i folkförbundets sanktionskrig på order från några rådspersoner framför allt stormaktsrepresentanter i Genève. Därtill behöva vi vara rustade. Detta kan verkligen bli en mycket farlig sak. När allting kommer omkring rusta vi kanske på order från det företrädesvis europeiska stormaktsstyrda folkförbundet mot Asien. Detta måste vi betacka oss för. Folkförbundets sanktionskrig är, synes mången, det äventyrligaste och irrationellaste inslaget i dess författning. För övrigt behöver vår kontingent antagligen icke bli närmelsevis så stor som vår nuvarande nedskurna härordning. Inget förbud förefinnes emellertid för en medlem i förbundet att avrusta. Den medlem, som gör detta omsider, bidrager till att leda folkförbundet in på den fredliga evolutionens vägar, den enda som enligt sakens natur och erfarenheten avkastar varaktig vinning i tidernas längd.

Vad svensken på höjderna i hemlighet merendels rustar emot för närvarande, är den ryska bolsjevismen. Den röda gardisten utgör den stora fruktan. Man är ej fullt medveten därom kanske eller anser det diplomatiskt att icke uttala dessa tankar. Detta är ju dock icke någon rustning för att försvara sig emot landserövring. Det är helt enkelt en beredelse till det eventuella inbördeskriget. Om Sovjetryssland anföll någon av de tre små baltiska länderna för att hjälpa landets egna bolsjeviker till makten, hur ställer det sig då för oss, om vi kommenderas från Genève för att sända trupper mot Sovjet? Den värsta upplösning hotar och till sist kanske inbördeskriget. Ingenting är så olycksbringande som vapnen, sade Laotse för nära 3,000 år sedan.

Kravet på ett militärväsende är hos svenska rustningsvänner dock djupare grundat. Det är ett historiskt arv, en väsensbestämning. Ansågs ej fara föreligga från Ryssland, skulle någon annan fara förfäktas.

Man bör förstå, vilken oreda i känslolivet äger rum på denna punkt. Det finns ingen avrustningstendens i Europa ens efter världskriget, därför att ingen stat börjar och inget mäktigt parti lägger sig i selen därför. Socialdemokratin i Sverige, sade i höstas förre utrikesministern Undén, har ingen annan utrikespolitik än övriga partier. Detta är riktigt, men behöver den ej hava det och böra vi ej alla rycka framåt på detta område?

Det finnes dock mitt uti Europa ett stort avrustat land, som heter Tyskland. Då gäller väl att ta vara på denna landvinning. Rusta alla fortfarande runt Tyskland, kräver detta land till sist att få återtaga sina rustningar, och då är man tillbaka i det gamla igen. De skandinaviska folken böra väl nu i stället skaffa sig en kallelse och helst i förening med övriga smånationer ansluta sig i avrustning till Tyskland och sedan tillsammans med detta land i folkförbundet och annorstädes kräva efterföljd av de

latinska och anglosaxiska raserna och erinra dem om deras utfästelser i Versaillesfreden att följa efter Tyskland i nedrustningsavseende. Kunnade ej detta av fruktan för Asien och Afrika, måste vi skilja oss från kompanjonskapet och gå våra egna vägar i militärfrågan. I fredsfrågan åter böra vi aldrig upphöra att verka även för Asiens och Afrikas självbestämmningsrätt. Därmed hjälpa vi de latinska och anglosaxiska raserna att med heder och utan ekonomisk ruin dra sig ur det farliga spelet.

Det hänvisas till sist till den utförligare framställning i dessa ämnen, som återfinnes bland annat i mina motioner vid 1924 års riksdag nr 230 om krigsväsendets avrustning och nr 146 om folkförbundets fulländning.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av fjärde huvudtiteln och med föranledande av densamma ville hos Kungl. Maj:t anhålla om initiativ till förhandlingar om en skandinavisk nedrustning i anslutning till det avrustade Tyskland för att därigenom med så mycket större kraft kunna i folkförbundet och annorstädes påkalla den efterföljd i den övriga världen till Tysklands avrustning, som en gång ställts i utsikt.

Stockholm den 21 januari 1927.

Carl Lindhagen.

